

KVS toont veelzijdigheid Sarah Kane

THEATER

Van onze redacteur
Geert Sels

BRUSSEL — Twee totaal andere schriften, één die op beeld stoelt en één op klank, had de overleden schrijfster Sarah Kane in haar pen. Dat blijkt uit het dubbelprogramma *Cleansed/Crave* van de KVS. Franz Marijnen ontwijkt de valkuil van het geweld; Paul Peyskens zet een klankpartituur in de ruimte.

Gewelddadige passages. Dat zijn de landmijnen die Kane in haar teksten verstopte. De KVS weet dat. In het huis stonden eerder stukken die op hun „gevarengelichte” werden aangesproken. Het meest dreigde de kettingzaag, daar kon je echt doof van worden.

In *Cleansed* helpt de scenografie. Op weg naar de speelruimte wandelt het publiek langs een afrastering, waar gestalten tegen hangen. De Franse Ariane Mnouchkine doet dat vaak om de transformatie van acteur tot personage te laten zien. Bij de KVS zijn het al personages; de crux is dat ze zich tijdens de voorstelling verder transformeren omdat ze een rollenspel aangaan.

Het publiek zit in die afspanning, op twee aansluitende zijden van een vierkant. Het is mee opgesloten in die sanatoriumachtige campus die Kane vaag suggereert. Aan de overliggende zijden zijn er schuilhokken voor de acteurs; boven hun hoofden loopbruggen. Het gros van de handeling speelt zich op een centrale estrade af. Elk van de twintig losse scènes is een ritueel, het verhoog een offerplaats.

Er is een ceremoniemeester, Tinker, die plichtmatig lichaamsdelen amputeert. Hij is de beregelende instantie, het blinde lot uit het absurd theater. Zijn acties zijn minstens even zinledig.

Franz Marijnen gebruikt de toneeltrucs — die handen moeten nu eenmaal van die arm — maar doet het snel en sober. Veeleer regisseert hij weg van het geweld, en laat hij de tederheid zien. Tussen Rod en Carl die, een en al amputatie, een resterend lichaamsdeel zoekt waarmee te stralen valt. Als een Antigone wil Grace één zijn met haar broer Graham.

Deze encenering heeft oplossingen die vaak kloppen, maar niet optimaal werken. Elke scène afsluiten met Skunk Anansie brengt rauwe scherpte, maar maakt de

Steve Geerts (voor) en Sandrine André in „Cleansed”: zo graag één zijn dat ze elkaars kleren aantrekken. © Leo Van Velzen

structuur loodzwaar. Iem voor de modder die aangebracht en weggekuist wordt; die is trouwens te illustratief voor het thema „zuivering”. Als de windsels op het eind afaan, weten we dat we naar een rollenspel keken, maar komt het realisme van tevoren mallorig over. Alsof we niet doorhadden dat het niet echt was.

Van een totaal andere orde is *Crave*. Een partituur voor vier stemmen, anoniem. Paul Peyskens doet hier in hoge mate aan oorregie en stelt de acteurs zo op dat er canons, terugkerende thema's en solo's klinken. Dat onder een

nietsverhullende banier wit neonlicht, met monochroom witte achterwand en gipsen die op een atelierruimte kunnen wijzen.

Kane laat haar kennis van de literaire voorlopers zien. Van de Engelse modernisten heeft ze anderstalige citaten, van de late Beckett de stugge, afgeschraapte zinnen. Door de oriëntatie van de replieken kan je relaties tussen de stemmen vermoeden.

Uitspraken over verleden en toekomst meanderen door elkaar. De stemmen hebben de hel achter zich; ze hopen op een Eden. Wat ze over vroeger melden, zijn fei-

ten; de toekomst biedt slechts hunkeringen. Deze schrijftuur kan door meer tempowisselingen en volumeopbouw nog beter tot haar recht komen.

De staalkaart van KVS werpt een verrassend licht op het werk van Sarah Kane. De enceneringen getuigen van een juiste lezing en een duidelijke aanpak. Met de gevonden oplossingen haalt de KVS de overkant, zonder te gensteren.

■ KVS met „Cleansed/Crave”, van 5 tot 27 april (20 uur), in De Bottelarij, Delaunoystraat 58, 1080 Brussel, 02-412.70.70.